

ANEKS: Nazwa miejscowa i wodna Siennica w świetle danych onomastycznych

Zygmunt Gałecki

PL ISSN 0003-8180; e-ISSN: 2719-7034

DOI: <https://doi.org/10.23858/APol.68.2023.008>

<https://rcin.org.pl/dlibra/publication/276680>

Jak cytować

Gałecki, Z. (2024). Nazwa miejscowa i wodna Siennica w świetle danych onomastycznych: ANEKS. *Archeologia Polski*, 68. <https://doi.org/10.23858/APol68.2023.008>

ANEKS

ZYGMUNT GAŁECKI^a

NAZWA MIEJSCOWA I WODNA *SIENNICA* W ŚWIETLE DANYCH ONOMASTYCZNYCH¹

Dotychczasowa interpretacja etymologii nazwy *Siennica* budzi poważne wątpliwości. Uznając, że pochodzi ona od hydronimu, trudno zgodzić się, że on sam wywodził się z apelatywów *siano*, *sienny*, a nawet od „stogu siana”, tak jak dotychczas zakładano (Bańkowski 1982, s. 127; Bijak 2001, s. 191–192; taż 2013, s. 140–141). W świetle nowych wyników badań hydronim *Si(e)nica* i toponim *Siennica* wywieść można od słowiańskich określeń związanych z wodą, a konkretnie z jej „siną” barwą.

Badania onomastyczne poświęcone etymologii toponimu *Siennica* wykazały, że odnosił się on pierwotnie najpewniej do rzeki, a następnie został przeniesiony na założoną na jej brzegu osadę. Liczne przykłady tego typu przeniesień odnaleźć można na prawobrzeżnym Mazowszu i Podlasiu. Taką samą genezę mają zapewne nazwy osad wzmiankowanych po raz pierwszy w tym samym dokumencie co *Siennica* (1220 – PSM I, nr 206, s. 201): *Jamielnego*, ulokowanego u źródeł strugi *Jemielne* oraz *Bojmia* – o nazwie utworzonej od rzeki *Bojmi*, obecnie *Trytwy*. Nazwa rzeki w zapisie *Shenyicza* została zaś po raz pierwszy poświadczona w połowie XV w. (Wolff, Borkiewicz-Celińska, oprac., b.r.w., hasło: *Siennica*). Na terenie Polski, w średniowieczu i we wczesnej nowożytności, funkcjonowało jeszcze pięć takich nazw – właściwie wyłącznie na obszarze międzyrzecza Wisły i Bugu oraz Bugu i Narwi. Większość analogicznych hydronimów z dorzecza Odry, poza jednym średniowiecznym wyjątkiem, powstała po 1945 r.

Nazwa osady *Siennica*, poświadczona w 1220 r. (zob. wyżej), należy do grupy najwcześniej wzmiankowanych w tej części Mazowsza. Najstarsza zapisana jej forma

^a Dr hab. Zygmunt Gałeczki, Akademia Humanistyczno-Pedagogiczna im. Tarasa Szewczenki, ul. Licejna 1, 47003 Krzemieniec, obw. tarnopolski, galecki.zygmunt@wp.pl, ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0001-8671-575X>.

¹ Aneks zawiera główne tezy i zarys analizy językoznawczej szczegółowo zreferowanych w artykule, który pod takim samym tytułem ukaże się w „Roczniku Mińskomazowieckim”. Opracowanie to jest efektem badań językoznawczych podjętych równoległe do kwerendy archeologiczno-historycznej, stanowiącej kontekst dla prezentowanych tu rozważań (zob. Skrzyńska 2023). Z uwagi na specyfikę warsztatu badawczego stosowanego w językoznawstwie, Redakcja, w drodze wyjątku, zgodziła się odstąpić od reguł ustalonych dla czasopisma „Archeologia Polski”, dotyczących stosowania kursywy, niektórych znaków literowych i interpunkcyjnych w prezentowanym tu aneksie, za co autor tekstu składa serdeczne podziękowania.

Zenniza (tj. Siennica), pod względem fonetycznym i morfologicznym należy do grupy zapisów z geminą pierwotnego *ń* > *ńń* na granicy morfemów (zob. Łoś 1922, s. 200; Rospond 1973, s. 125–126). Poza tą grupą, późniejsze zapisy źródłowe tego toponimu kwalifikują się do nazw z pojedynczym *-ń-* przed sufiksem *-ica* (zob. Stieber 1974, s. 363) oraz tych z obniżeniem artykulacji *i* do *e* w postaci *-i^e-* przed sonornym *ń* (zob. Dłuska 1981, *passim*). W najstarszej fazie kształtowania się polskiej grafii i ortografii nagłosową spółgłoskę *ś-* oznaczono w nim literą *z* – tak jak w prezentowanym przykładzie. W zapisach z zaznaczonym filologicznie obniżeniem artykulacji wysokiej samogłoski *i* do średniej *e*, można stwierdzić, że proces ten dokonywał się przed głoskami sonornymi, m.in. *n* i *ń*. Obniżenie artykulacji *i* > *e* (*sini* > *sieni*/*sieny*) w nazwie własnej *Sinica* > *Sienica* leksykalizowało się dość wcześnie, jak świadczy najstarszy zapis *Zenniza* (1220) = Siennica. Przykłady zmiany *sini* na *sieni*(*y*) odnaleźć można w starych nazwach własnych z bogatą dokumentacją źródłową. Przykładem takiej nazwy jest *Sieniawa* – wieś w pow. sanockim, zapisywana początkowo wyłącznie jako *Siniawa*. Poświadczono są też ukraińskie jej postaci – *Synevo* (!), *Syneva* i łemkowskie – *Syńawa*/*Syńiv*/*Syńowa*. Jest to nazwa fizjograficzna odapelatywna: ukraińska *Si(-y)ńava*, polska *Siniawa* > *Sieniawa* (polskie *eN* < *iN*), a określana nią wieś leży u ujścia „bezimiennego potoku do rzeki Wisłok” (Makarski 1986, s. 147–148).

Tezy, które do tej pory sformułowano w zakresie badań nad etymologią nazwy *Sinica* > *Sien(n)ica*, zdominowane są przez wykładnię opracowaną w *Słowniku języka polskiego* S.B. Lindego z początku XIX w. Według niej *siennica* to „miejsce gdzie siano chowają”, „bróg albo stodoła, gdzie siano składają, siennica może być zwana”, „Siennica, sienna stodoła” (Linde 1855–1860 V, s. 261–262). Interpretacja z początku kolejnego stulecia zakładała, że pochodzenie nazwy miejscowości związane jest z tym, że w późnym średniowieczu pozostawała ona w posiadaniu rodu Siennickich, jednak to nazwisko *Siennicki* niewątpliwie pochodzi od nazwy miejscowości.

Być może są nazwy miejscowości *Siennica*, które powstały z wyrażen *sienna łąka* z przekształceniem w procesie uniwerbizacji w *siennica*, *Siennica* (*Sienn-ica*). Na takie pochodzenie naprowadza nazwa miejscowa *Sianna*, dziś *Sionna* – wieś w pow. siedleckim. Pierwszy raz odnotowano ją w zapisie *Zanna* wraz z Siennicą w dokumencie z 1220 r. Później pisano ją jako *Syana* lub *Sziana*. Jako nazwa przymiennie przymiotnikowa, musi ona pochodzić z wyrażenia *sianna/sienna łąka*. Przymiotnik sam w sobie jest nazwą cechy obiektu (jaka?), nie obiektu (łąka), wtórnie nazwą obiektu (miejscowość). Wieś jest położona na terenie łąkowym, na wyniesieniu w zasięgu pradoliny Kostrzynia, a według Stanisława Rosponda, który naliczył kilkanaście takich nazw na terenie Polski, „tak nazywano obszary mające łąki z *sianem* koszonym” (Rospond 1984, s. 347).

Punktem wyjścia dla nowej koncepcji jest położenie miejscowości *Siennica* nad strugą *Siennicą*, a pierwotnie zapewne *Sinicą*. Zakładając, że nazwa rzeki została ponowiona w odniesieniu do założonego nad nią osiedla, należy stwierdzić, że jej podstawą nie może być słowo *siano* – podobnie jak podstawą nazwy wodnej nie może być *siano*. Wywodzenie nazwy wodnej od wysuszonej roślinności jest sprzecznością samą w sobie. Prezentowany wywód wskazuje zaś na to, że

nazwa *Si(e)nica*, z modyfikacją w brzmieniu i zapisie *Siennica*, jest toponimem ponowionym z pierwotnego hydronimu *Sinica* przekształconego fonetycznie w *Sienica*. Został on utworzony od podstawy słowotwórczej *sinia/sina* (*woda, rzeka*) za pomocą formantu *-ica*. W rozwoju historycznym nazwa zmieniła formę pod wpływem dwu czynników fonetycznych: obniżenia artykulacji wysokiej samogłoski *i* do *e* w pozycji przed *ń* w morfemie głównym (rdzeniu) oraz podwojenia (geminaty) *ń* > *ńń*, realizowanym fonetycznie wzdłużeniem spółgłoski na granicy morfemów.

Oparcie w historycznej i geograficznej rzeczywistości językowej mają poetyckie określenia „wód sinych”, zawarte m.in. w siedemnastowiecznych utworach J.A. Morsztyna i dziewiętnastowiecznych A. Mickiewicza i M. Konopnickiej. Dotyczą one obszaru etnicznego Ukrainy i Białorusi oraz pogranicza litewskiego. Historyczna nazwa zestawiona *Sine Wody* (*Syni Wody*) w języku ukraińskim zmieniła się w formację syntetyczną *Синюха* [Syniucha], która jest nazwą rzeki, lewego dopływu Bohu. Nad nią w obw. kirowohradzkim znajduje się też wieś o tej samej nazwie. Inne tego typu toponimy odnotowane w Ukrainie to wieś *Синьки* [Synyky] w okolicach Odessy oraz dwie nazwy miejscowe *Синиця* [Synycia] w rejonie Kijowa. Warto podkreślić, że jedna z nich znajduje się nad rzeką o nazwie *Синиця*. Przez drugą z tych wsi przepływa zaś rzeka *Стара Синиця*, która jest dopływem Rosi. Inne przykłady rejestruje i opisuje *Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich* (*Słownik geograficzny...* 1880–1902 X, s. 617–621), gdzie zawarto kilkadziesiąt nazw wodnych i miejscowych opartych na ukraińskim przymiotniku *synij* i białoruskim *s’ini*. Do opisu posłużyły wyłącznie nazwy oparte na przymiotniku *siny/sini*, typu *Sina*, *Sinica*, *Siniawka* itd. Niektóre z nich mają postaci oboczne: *Siniawa/Sieniawa*, *Siniawka/Sieniawka*, *Sinica/Sinnica/Sienica*, *Sina/Sinia/Sinieja* albo *Siniucha*, *Siniawska/Sieniawska Słoboda*. Nazwy z nagłosową sylabą *Sie-*, tak zapisywane i wymawiane przez Polaków, są wtórne wobec ukraińskich i białoruskich postaci tych samych nazw z nagłosową sylabą *Sy-*, *Si-*. Porównanie nazw ukraińskich z ich dzisiejszymi postaciami w języku ukraińskim wskazuje na etymologiczne *Si-* w miejscu polskiego *Si-* i ukraińskiego *Sy-*. Ukraiński ikawizm, tj. zmiana prasłowiańskiego *ě* (jać) w ukraińskie *i*, a także dyspalatalizacja (stwardnienie) spółgłosek przed *e* (różnego pochodzenia) oraz przed *i* (ze spłynięcia *i*↔*y*) są najważniejszymi cechami fonetycznymi języka ukraińskiego. Dlatego ukraińskie wyrazy odpowiadające polskiemu *siano* i *siny* – *s’ino* (сіно) i *synij* (синій) tak wyraźnie różnią się fonetyką nagłosowych sylab. Różnią się dlatego, że *i* w *сіно* pochodzi z prasłowiańskiego *ě*, a *y* w *синій* powstało ze spłynięcia (utożsamienia) samogłosek *i*↔*y*. To *y* w *синій* jest sprawdzianem pochodzenia ukraińskich nazw od podstaw zawierających w swoim składzie morfologicznym przymiotnik *sini* (ukraińskie *synij*), a nie rzeczownik *siano* (ukraińskie *s’ino*). Podobnie sprawdzianem pochodzenia nazw białoruskich od przymiotnika *siny*, a nie rzeczownika *siano*, w podstawach tych nazw jest *i* w *сіны* oraz *e* w *сена* (*s’ena* = *siano*).

W zebranych materiale występują nazwy zestawione typu *Sine Wody* (struktura analityczna) i derywaty (struktury syntetyczne) typu polska *Siniawa* i ukraińska *Syniucha*. Te pierwsze w językach słowiańskich były i są najstarszymi określeniami miejsc natury świata ziemskiego. Poza nimi podstawowymi i dawnymi sposobami

syntetyzacji nazw zestawionych w językach słowiańskich są derywacja oraz uniwersalizacja. Taki proces powstawania wyrazów pospolitych i nazw własnych potwierdzają przykłady w historii języka polskiego i w innych językach słowiańskich, np. ukraińskie *Syni Wody* → *Syniucha* i podobnie **Sina Woda* → *Sinica* w języku polskim.

Języki słowiańskie odziedziczyły miękko tematowy przymiotnik *sini* z języka prasłowiańskiego, który rekonstruuje się do postaci **sīnъ* ‘niebieski’ z przyrostkiem **-ńb-* (< **-n-jo*) od praindoeuropejskiego pierwiastka **ki-* ‘ciemnoszary’ (z tym samym rdzeniem w *si-w-y*), por. np. cerkiewnosłowiańskie *синъ/sinъ*, staroruskie *синь*, rosyjskie *синий* i *синь*, serbsko-chorwackie *синѝ/sinji* ‘siwawy, siny, niebieski, modry’ i staropolskie *sini/siny*. W językach zachodniosłowiańskich polska postać *siny* i jej odpowiedniki czeskie i słowackie *síný* są wtórne, „ze stwardnieniem *-ń-* > *-n-* powstałym może pod wpływem przym. *siwy*” (Boryś 2005, s. 548). Jak podaje *Mały słownik gwar polskich* (Wronicz red. 2010, s. 253), w gwarach języka polskiego *siny* w znaczeniu ‘niebieski’ występuje w Małopolsce północno-wschodniej, w znaczeniu ‘granatowy’ w północnej Małopolsce, na wschodnim Mazowszu [Podlasie] i na Kresach. Warto podkreślić, że w dawnym języku polskim aż do XIX w. nie określano barw niebieskich przymiotnikiem *niebieski*. Miał on wyłącznie znaczenie ‘odnoszący się do nieba’. Dlatego w znaczeniu koloru nie spotykamy przymiotnika *niebieski* w tekstach ani w starych nazwach wodnych, pochodzących od koloru wody, dna i brzegów. Wszystkie wyrazy nazywające barwy niebieskie w dialektach i historii języka polskiego dokładnie opisał Alfred Zaręba (1950). Ustalił on m.in., że przymiotnik *siny* w znaczeniu ‘niebieski’, występuje poza zwartym obszarem językowym polskim, tj. tylko w pasie przejściowym pogranicza językowego polsko-ruskiego, natomiast *siny* jako ‘siny, zsiniały’ występuje na całym polskim obszarze językowym. Geografia przymiotnika *siny* ‘niebieski’ jest więc zgodna z zasięgiem nazw miejscowych typu *Siennica* na terenie Polski, poza jej granicami obejmując także Białoruś i Ukrainę. Wschodniopolskie i wschodniosłowiańskie nazwy wodne, wywodzące się od przymiotnika *sini/siny*, stanowią wspólny obszar językowy, którego zachodnia granica zdaje się odzwierciedlać jakiś pradawny podział prasłowiańszczyzny według izoglosy południkowej, przebiegającej linią Wisły. Potwierdzają go także inne fakty historycznojęzykowe, np. oboczne sufiksy *-ity-* || *-isty-*, *-aty-* || *-asty-* w formacjach przymiotnikowych, których granica jeszcze w XX w. biegła po linii Pilicy (zob. Winkler-Leszczyńska 1964, *passim*, mapy).

Pierwotną przejrzystą postać morfologiczną nazwy *Siennica* odtwarzam jako **Sinica* (podstawa słowotwórcza *sin(i)a woda* + sufiks *-ica*). Jej rozwój językowy według chronologii zmian fonetycznych rekonstruuje następująco: *Sinica* > *Si^enica* > *S(i)enica* > *S(i)enica* || *S(i)ennica* > *Siennica* (w tych zapisach ujęte w nawias i jest wyłącznie znakiem zmiękczenia nagłosowej spółgłoski). Przyjęcie dla hydronimu *Sinica* podstawy słowotwórczej *sin(i)a woda* ma uzasadnienie w postaci różnych struktur nazewniczych: hydronimów oraz toponimów (zob. Makarski 1999, s. 266).

Analizowany toponim morfologicznie rozkłada się na *Si(e)n-ica*. Część rdzenną (morfem główny) *sin-* > *si^en-* znaczeniowo można związać tylko z wodą (nie z sianem), a więc np. z jej kolorem. Podstawą słowotwórczą nazwy wodnej jest przymiotnik *sini* || *siny* w staropolskim i gwarowym znaczeniu ‘niebieskofioletowy, może

też ciemnoniebieski, niebieski wpadający w czarny'. Należy też brać pod uwagę ukraiński przymiotnik *синий*: 1. 'siny, granatowy', 2. 'niebieski, błękitny'. Wbrew dotychczasowym poglądom, starosłowiańską podstawą nazwy wodnej może być tylko niebieski kolor wody, który w języku starocerkiewnosłowiańskim określany jest m.in. przymiotnikiem *синь*, oznaczającym także pokrewną barwę siną, którą określano kolor wód rzecznych – zwłaszcza na obszarach zamieszkiwanych przez wschodni odłam Słowian. Za pomocą formantu sufiksального *-ica* tworzono zaś nazwy wodne od najdawniejszych czasów. Początkowa ludowa nazwa miejscowa **Sinia*, **Sina* (*woda*) łatwo się przekształcała w formację *Sinica*, wypełniając model słowotwórczy nazw wodnych tworzonych za pomocą formantu *-ica*.

Dokonana analiza językoznawcza wykazała, że pierwotna nazwa rzeki współcześnie nazywanej *Sienniczką*, wcześniej *Sienicą*, to *Sinica*. W wyniku procesów zachodzących w języku polskim w średniowieczu wcześniej uzyskała ona brzmienie *Sien(n)ica* i w takiej formie przeniesiona została na wieś poświadczoną w źródłach pisanych z 1 ćw. XIII w. Wskazana nazwa wywodzi się od przymiotnika *siny*, określającego jeden z odcieni barwy wód rzecznych. Jest on podstawą wielu nazw wodnych i miejscowych na Białorusi, w Ukrainie i we wschodniej Polsce, gdzie granicą tak skonstruowanych hydronimów jest linia Wisły. Spostrzeżenie to pośrednio argumentuje pogląd, że osady wymienione w dokumencie z 1220 r. znajdowały się na wschodnim Mazowszu. Nazwy aż trzech spośród pięciu wyliczonych tam miejscowości wywieść można od hydronimów dorzecza środkowego Świdra i Kostrzyna. W przypadku wszystkich siół wzmiankowanych w źródle, obecność wczesnośredniowiecznego osadnictwa bezpośrednio lub pośrednio poświadczają dane archeologiczne. O jego potencjalnie wczesnym datowaniu świadczyć może wskazana nazwa miejscowa *Siennica*, która w początkach XIII w. zapisana została już w formie przekształconej.

WYKAZ CYTOWANEJ LITERATURY

ŹRÓDŁA

- PSM I — *Zbiór ogólny przywilejów i spominków mazowieckich, I: obejmujący materiały do zgonu Konrada I*, J.K. Kochanowski oprac. i wyd., Warszawa 1919. Internet Archive [dostęp: luty 2023].

OPRACOWANIA

- Bańkowski A. 1982, *Zmiany morfemiczne w toponimii polskiej*, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk–Łódź.
- Bijałk U. 2001, *Nazwy miejscowe południowej części dawnego województwa mazowieckiego*, Kraków.

- B i j a k U. 2013, *Nazwy wodne dorzecza Wisły. Potamonimy odapelatywne*, Warszawa.
- B o r y ś W. 2005, *Słownik etymologiczny języka polskiego*, Kraków.
- D ł u s k a M. 1981, *Fonetyka polska. Artykulacje głosek polskich*, wyd. II, Warszawa–Kraków.
- L i n d e S. B. 1854–1860, *Słownik języka polskiego przez Samuela Bogumiła Linde*, I–VI, wyd. II, poprawne i pomnożone, Lwów.
- Ł o ś J. 1922, *Gramatyka polska*, I, *Głosownia historyczna*, Lwów–Warszawa–Kraków.
- M a k a r s k i W. 1986, *Nazwy miejscowości dawnej ziemi sanockiej*, Lublin.
- M a k a r s k i W. 1999, *Nazwy miejscowości dawnej ziemi przemyskiej*, Lublin.
- R o s p o n d S. 1973, *Gramatyka historyczna języka polskiego*, Warszawa.
- R o s p o n d S. 1984, *Słownik etymologiczny miast i gmin PRL*, Wrocław.
- S k r z y Ń s k a K. 2023, *Osada Siennica w kontekście wczesnośredniowiecznej rubieży południowo-wschodniego Mazowsza*, „Archeologia Polski” 68, s. 209–242.
- S ł o w n i k g e o g r a f i c z n y ... 1880–1902, *Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich*, F. Sulimierski, B. Chlebowski i W. Walewski red., I–XV, Warszawa.
- S t i e b e r Z. 1974, *Ślady funkcji deminutywnej sufiksu -ica w polskiej hydronimii i w polskich dialektach*, [w:] *Świat językowy Słowian*, Warszawa, s. 363–365 (= *Symbolae philologicae in honorem Vitoldi Taszycki*, Wrocław 1968, s. 346–348).
- W i n k l e r - L e s z c z y Ń s k a I. 1964, *Sufiksy przymiotnikowe -ity, -isty, -aty, -asty w języku polskim na tle ogólnosłowiańskim*, Wrocław–Warszawa–Kraków.
- W o l f f A., B o r k i e w i c z - C e l i Ń s k a A. oprac., b.r.w., *Kartoteka Słownika historyczno-geograficznego Mazowsza w średniowieczu*, Warszawa, przechowywana w Instytucie Historii PAN. Publikacja internetowa: *Kartoteka Słownika historyczno-geograficznego Mazowsza w średniowieczu; Kartoteka powiatu czerskiego w średniowieczu*, Warszawa. Repozytorium Cyfrowe Instytutów Naukowych [rcin.org.pl – dostęp: maj 2023].
- W r o n i c z J. red. 2010, *Mały słownik gwar polskich*, Kraków.
- Z a r ę b a A. 1950, *Nazwy barw niebieskich w dialektach i historii języka polskiego*, „Język Polski”, 30, s. 11–31.

ZYGMENT GAŁECKI

TOPO- AND HYDRONYM SIENNICA IN LIGHT OF ONOMASTIC DATA²

S u m m a r y

In light of detailed etymological research the hydronym *Si(e)nica* and the toponym *Siennica* can be derived from Slavic terms related to water and more specifically to its greyish blue colour (in Polish: *siny/sinal/sine*). This is in contrast to the previous theory deriving it from the appellatives *siano*, *sienny* ('hay') and even from 'haystack' (Bijak 2001, pp. 191–192; *eadem* 2013, pp. 140–141). The original morphological form of the name *Siennica* is now reconstructed as **Sinica* (formative base *sin(i)a woda* 'greyish blue water' + suffix *-ica*). Its phonetic linguistic development is reconstructed as follows: *Sinica* > *Si'nica* > *S(i)enica* > *S(i)enica* || *S(i)ennica* > *Siennica*.

The name recorded in south-eastern Mazovia probably referred to a river at first and was later transferred to a settlement established on its banks. The hydronym, recorded as *Shenyca*, is attested in the mid-15th c. (Wolff, Borkiewicz-Celińska, oprac. [no date], entry: *Siennica*). Five other hydronyms

² The appendix contains the main theses and an outline of the linguistic analysis reported in detail in an article under the same title published in "Rocznik Mińskomazowiecki".

in Poland have a similar metric and almost all of them come from the interfluves of the Wisła and Bug and the Bug and Narew rivers. The name of the settlement *Zenniza* (Siennica) is first mentioned in a document from 1220 (PSM I, no. 206, p. 201). Phonetically and morphologically, it belongs to the group with geminated consonant *-ń* > *-ńń* across morphemes (see Rospond 1973, pp. 125–126). Later records also qualify it among names with a single *-ń-* before the suffix *-ica* (see Stieber 1974, p. 363) and those with lowered vowel articulation *i* to *e* before the sonorant consonant *ń* (see Dłuska 1981, *passim*). Examples of the change of *sini* to *sieni(y)* can be studied in toponyms with rich source records, mainly from the eastern Slavic linguistic area (see *Słownik geograficzny...* 1880–1902, X, pp. 617–621; Makarski 1986, pp. 147–148). Their analysis indicates that the name *Si(e)nica*, with a modification of sound and notation as *Siennica*, is a toponym repeated from the original hydronym *Sinica* > *Sienica*. It was formed from the formative base *sinia/sina* (*woda, rzeka*) “greyish blue (water, river)” with the formant *-ica*.

The Slavic languages inherited the semantic soft adjective *sini* from proto-Slavic. It is reconstructed to the form **sińb* “blue” with the suffix **-ńb-* (< **-n-jo*) from the Proto-Indo-European element **ki-* “dark grey”. It derives from the Orthodox Slavic *синь/sinь*, Old Russian *синь*, Russian *синий* and *синь*, Serbo-Croatian *синѝ/sinji* “greyish, greyish blue, blue, deep blue” and Old Polish *sini/siny*. In Polish dialects, *siny* in the sense of *niebieski* “blue” is found in north-eastern Lesser Poland, in the sense of *granatowy* “dark blue” in northern Lesser Poland, eastern Mazovia [Podlasie] and the Eastern Borderlands (Wronicz ed. 2010, p. 253). Unlike the term *siny*, the adjective *niebieski* “blue” was not used in old hydronyms, derived from the colour of the water, bottom and banks. The former, however, in the meaning “blue”, occurs only in the transitional zone of the Polish-Ruthenian linguistic borderland (see Zaręba 1950). The geography of the adjective *siny* “greyish blue”, denoting the colour of water, is thus consistent with the range of *Siennica*-type place names in Poland, which includes also Belarus and Ukraine beyond the Polish borders. East Polish and East Slavic hydronyms, derived from the adjective *sini/siny*, constitute a common linguistic area, the western border of which seems to reflect some kind of ancient division of the Proto-Slavic following a meridional isogloss running along the line of the Wisła river.

Translated by Katarzyna Skrzyńska and Iwona Zych

